

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE MEMBRIS ECCLE-||SIAE MILITANTIS,|| TRIBVS LIBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

XXI. De voto obedientiae.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53880](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53880)

Ad SECUNDUM membrum dico, ponere omnia in com-
mune, esse verè amare paupertatem; nam ille verè est po-
per, qui nullius rei est Dominus, qui nihil habet quod ve-
dere, donare, permutare, destruere possit. & quam alii
paupertatem elegerunt primi Christiani, nisi istam, quia
mo aliquid diceret suum, sed essent illis omnia communia
Actor. 4.

Ad TERTIUM, nego esse contra fidem, dare omnia
pauperibus propter maius meritum, alioqui Christus al-
iquid contra fidem consulisset, cum ait: *Vende omnia que*
possides, & da pauperibus, & habebis thesaurum in celo.
Matth. 19. non enim pugnant merita nostra cum Christi
meritis, sed ex illis potius ut effectus ex causa promanant
nam sine Christi meritis nulla sunt nostra merita. ille enim
præter alia, etiam potentiam merendi nobis acquiritur me-
rito mortis suæ. Nego etiam esse contra caritatem proin-
mendicare, quandoquidem neminem cogunt dare elemo-
synam mendicantes, sed potius occasionem diuitibus præ-
bent comparandi sibi regnum cælorum. Sed de hoc infra
latius.

CAPVT XXI.

Devoto obedientia.

AM verò OBEDIENTIAM religiosam recte vo-
ueri Deo, his rationibus probari potest. PRIMO,
grata est Deo obedientia etiam in iis rebus, quas
ipse non præcepit; nam Hierem. 35. laudantur, &
remunerantur à Deo filij Ionadab, qui, ut obedirent patri
suo, non bibebant vinum, non serebant agros, non habebant
domos, sed habitabant perpetuò in tentoriis: omne autem
quod Deo gratum est, voueri illi potest, igitur obedientia, et
tiam alioqui non debita, Deo voueri potest.

Respondet Petrus Martyr in libro de votis, nihil indebi-
tum fecisse filios Ionadab; nam etiam si Deus non iusserat il-
lis, ut non biberent vinum, nec sererent agros, nec domos
inhabitarent, iusserat tamen ut parenti obedirent, ac proin-
de illi, dum patri obedierunt, id solum fecerunt, quod facere
diuino præcepto tenebantur.

Sed

Sed refellitur hæc solutio. PRIMO, ex testimonio Rabani, qui in commentario huius loci dicit, filios Ionadab plus fecisse, quam lex diuina præciperet.

SECUNDO, ex ipso textu Hieremia; nam Deuseo loco exemplo filiorum Ionadab reprehendit populū suum, quod illi obedierint voci vnus hominis, ipse autem voci ipsius Dei obedire noluerit: Firmauerunt, inquit, filij Ionadab, filij Rechab præceptum patris sui, quod præceperat eis, populus autem iste non obediuit mihi. Quæ Domini ratio planè frigeret, si filij Ionadab diuino præcepto obstricti fuissent obedire patri suo in rebus illis, vt non biberent vinum, &c. tunc enim nulla esset antithesis inter Deum & creaturam; nam & filij Ionadab obediissent Deo, & filij Israël non obediissent Deo.

TERTIO, idem colligitur ex laude & remuneratione diuina; non enim tantoperè Deus laudasset filios Ionadab, nisi aliquid singulare fecissent.

POSTREMO, id ipsum ratio manifesta suadet; nam etiam si tenentur filij obedire parentibus, non tamen tenentur obedire in omnibus rebus, postquam ad annos pubertatis peruenerint. Est enim vnusquisque sui iuris in deligendo statu, & genere vitæ, alioqui nihil in refferet inter seruos, & liberos, si semper, & omnibus in rebus filij in patris potestate essent.

Quod verò B. Paulus ait Colossen. 3. *Filij obedite parentibus per omnia*. Vel ita intelligi debet, vt illud (*Per omnia*) significet per omnia ad quæ se extendit patria potestas, vt rectè docet S. Thomas in 2. 2. quæst. 104. artic. 5. quemadmodum si quis diceret, oportere milites obedire Imperatori per omnia, exponendum esset per omnia, quæ ad militiam pertinent. Vel certè tenentur filij per omnia parentibus obedire, sed dum paruuli sunt; nam vt dicitur ad Galat. 4. *Quanto tempore haeres paruulus est, nihil differt à seruo*. Et Dominus ipse parentibus subditus erat cū puer esset, vt legimus Luc. 3.

SECUNDA ratio ex Testamento nouo sumi potest; nam, vt suprà diximus in disputatione de consiliis, consilium perfectionis est sequi Dominum perfectè abnegando seipsum, vt colligitur ex illo Matth. 16. *Qui vult venire post me, ab-*
T T t *neget*

neget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. nam etsi in præparatione animi abnegare seipsum præceptum sit, cum ibidem Dominus addat; qui enim voluerit animam suam saluam facere, perdet eam: tamen extra animæ salutem necessitatis abnegare seipsum perfectè, & omnibus rebus subiiciendo iudicium, & voluntatem suam alii iudicio, & voluntati, non est præceptum, sed consilium. enim Matth. 19. dicitur: *Si vis perfectus esse, vade, vende omnia, &c. & Veni, sequere me.*

Porro, perfecta sequela Domini, quæ in abnegatione ipsius, id est, in perfecta obedientia consistit, necessarium claudit votum, quo quis ita seipsum abneget, ut non possit recedere; non enim perfecta est abnegatio sui, obedire uti ad tempus, & paulò post non obedire; quocirca Dominus ibidem addidit: *Et tollat crucem suam.* siquidem ut elegenter monet Ioannes Cassianus lib. 4. de institutis cœnobiorum cap. 35. verus, ac perfectus Monachus similis crucifixus debet. Qui enim cruci affixus est, non solum non vult quod vult, nec facit quod vult, sed nec potest ambulare, nisi ab alio moveatur.

TERCIA ratio; rectè faciunt homines, qui cupientes vitam communem agere, communi consensu eligunt sibi quem in præpositum; id enim & recta ratio suadet, & Scriptura etiam monet, Prouer. 3. cum dicit: *Ne inuitaris præpositi tui.* Rursus, præposito constituto, bonum est & Deo gratum, ut illi obediat, cum scriptum sit: *Qui vos audit, me audit,* Luc. 10. Et: *Obedite præpositis vestris,* Hebr. 13. At omne quod Deo placere constat, testimonio ipsius, rectè voti potest, ut aduersarij concedunt; poterit igitur obedientia exhibenda præposito, à nobis ipsis electo, & cui aliqui obedire non tenemur, rectè voueri.

QUARTA ratio ex usu antiquæ Ecclesiæ; certum est apud veteres sanctos obedientiam monasticam in usu fuisse, nam S. BASILIUS in constit. monasticis, capit. 22. *Nunc, inquit, rursus sermonem de obedientia exerceamus, ostendentes quam obedientiam ab exercitationibus erga præfectum exacta doctrina ratio exigat, &c.* Et toto capite de obedientia dissertit, ac docet, debere Monachum præposito parere, & non discutere quid sit quod præcipitur, modò non sit manifestè peccatum.

peccatum, ac breuiter talem se exhibere præposito, quales sunt oues ad pastorem, & instrumenta ad opificem comparata. nec illud omittit, necessarium esse Monachis, perfectè obedire præpositis, & alioqui à salute æterna eos excidere; idem docet Cassianus libro 4. de institutis cœnobiorum, cap. 23. & sequent.

S. HIERONYMVS in epistola ad Eustochium de custodia virginitatis, describens instituta Monachorum: *Prima*, inquit, *apud eos confederatio est, obedire maioribus*. Et in epistola ad Rusticum Monachum: *Per hæc omnia*, inquit, *ad illud tendit oratio, ut doceam te non tuo arbitrio dimittendum, sed Vinere debere in monasterio sub Vnius disciplina patris consortioq; multorum*. Et infra: *Non facias quod Vis, comedas quod iuberis, Vestire quod acceperis*. Et infra: *Præpositum monasterij timeas ut Dominum, diligas ut parentem, credas tibi salutare quidquid ille praeceperit, nec de maiorum sententia iudices, cuius officij est obedire, & implere quæ iussa sunt*.

SULPITIUS in Dialogo primo de virtutibus S. Martini, de Monachis differens: *Præcipua*, inquit, *ibi Virtus, & prima, est obedientia: neq; aliter adueniens ad monasterium Abbas suscipitur, quam qui tentatus prius fuerit, & probatus, nullum Vnquam recusaturus, quamlibet arduum ac difficile, indignumq; toleratu Abbatis imperium*.

S. AVGVSTINVS lib. 1. de moribus Ecclesiæ, cap. 31. *Hic* Verò Patres, inquit, *nulla superbia cōsulunt iis, quos filios vocant, magna sua in iubendo auctoritate, magna illorum in obtemperando voluntate*. Hæc ille. Eiusmodi autem testimonia plurima afferre possemus, si opus esset.

Respondent fortassè, obedientiam quidem in usu fuisse apud veteres Monachos, sed votum obedientiæ non item. At Ioannes CASSIANVS libro 4. de institutis renunciantium, cap. 33. voti & professionis nominatim meminit, ubi differit de obseruatione monasticarum institutionum, quarum primaria de obedientia erat, verba eius capite superiore citauimus.

Item S. GREGORIUS hom. 20. in Ezechielem: *Cum*, inquit, *quis suum aliquid Deo vouet, & aliquid non vouet, sacrificium est; cum Verò omne quod habet, omne quod viuit, omne*

quod sapit, omnipotenti Deo vouerit, holocaustum est. Hanc
le. Vbi de votis monasticis loquitur, quibus homo nihil
retinet, ac ne iudicium quidem, quod Deo non offerat.

Denique S. A V G V S T I N U S in Psal. 75. Nemo, inquit,
tus in monasterio frater dicat, recedo de monasterio; neque
nim soli qui sunt in monasterio peruenturi sunt ad regna
celorum, & illi qui ibi non sunt, ad Deum non pertinent.
spondetur ei, sed illi non vouerunt, tu vouisti. Et in Psalmo
Dum non perseuerauerit implere quod vouit, fit desertor
sancti propositi, & reus voti non reddit.

A C C E D A N T postremo miracula, quæ Deus ad con-
mandam obedientiam monasticam non raro ostendit. S.
bit S V L P I T I V S in primo Dialogo de virtutibus S. Ma-
ni duo miracula his verbis: Duo vobis referam incredula
obedientia admodum magna miracula, licet suppetant plura
recolenti, sed ad excitandam virtutum emulationem, cupien-
ca non sufficiunt, multa non proderunt. ergo cum quidam
culi actibus abdicatis, monasterium magna dispositum
gressurus, cepisset rogare, Abbas ei cepit multa proponere
graues esse istius disciplina labores. sua vero dura imperia
qua nullus facile valeret implere patientia, aliud potius mo-
nasterium, ubi facilioribus legibus viveretur, expeteret, no-
tentaret aggredi quod implere non posset. Ille S. S. nihil du-
zerraribus permoneri, sed magis ita omnem obedientiam pul-
liceri; Et si eum Abbas in ignem ire precipere, non recep-
ret intrare. Quam illius professionem ubi magister accepit,
non cunctatur probare profitentem. Casu elibamus propter
ardebat, qui multo igne succensus coquendis panibus paraba-
tur: exundabat abruptis flamma fornacibus. & intra camin-
ni illius concava totis habenis regnabat incendium. Hinc
tur aduenam illum iubet magister intrare, nec disulit per-
re precepto, medias flammis nihil cunctatus ingreditur, qua
mox tam audaci fide victa, & velut illis quondam Hebraei
ris cessere venienti, superata natura est, fugit incensum,
& qui putabatur arsurus, velut frigido rore perfusus sese
miratus est. Sed quid mirum si tuum Christe Ieronem ignis
ille non attigit, Et nec Abbatem pigeret dura mandasse, nec
discipulum pauciter imperio paruisse? qui eo die quo adue-
nerat dum tentaretur infirmus, perfectus inuentus est. me-
rio

ritò felix, meritò gloriosus, probatus obedientia, glorificatus est passione.

In eodem autem monasterio factum id, quod dicturus sum, recenti memoria ferebatur. Quidam itidem ad eundem Abbatem recipiendus aduenerat, cum prima et lex obedientie poneretur, ac perpetem polliceretur ad omnia vel extrema patientiam: casu Abbas floracinam Virgam iam pridem aridam manu gerebat, hæc solo fixit, atq; illi aduena id operis imponit, Et tamdiu Virgula aqua irriguam ministraret, donec, quod contra omnem naturam erat, lignum aridum in solo a-rente viuifceret. Subiectus aduena dura legis imperio aqua propriis humeris quotidie conuehebat, qua à Nilo flumine per duo ferè millia petebatur, tamque emenso anni spacio labor non cessabat operantis, Et de fructu operis spes esse non poterat, tamen obedientia Virgulus in labore durabat. Sequens quoque annus Vanum laborem iam affecti fratris eludit; tertio demum succedentium temporum labente curriculo, cum neque noctu, neque interdiu aquarius ille cessaret operator, Virga floruit. Ego ipsam ex illa Virgula arbusculam qua hodieq; intra atrium monasterij est ramis virentibus, vidi, qua quasi in testimonium manens, quantum obedientia meruit, Et quantum fides posset, ostendit. Hæc ille.

Alia non dissimilia narrat sanctus Gregorius lib. 2. Dialogorum, cap. 7. de S. Mauro, qui ad Abbatis imperium super aquas ambulauit; & Ioannes Cassianus lib. 4. de institutis renunciantium, cap. 23. de Abbate Ioanne, qui propter obedientie virtutem ad prophetie gratiam sublimatus, sic vniuerso claruit orbi, vt etiam Regibus mundi huius merito suo redderetur illustris.

Sed occurrunt soluendæ obiectiones. PRIMA Lutheri est in libro de votis monasticis, vbi hoc modo ratiocinatur. Scriptura iubet, vt omnibus hominibus obediamus, Philipp. 2. Superiores inuicem arbitantes. Et 1. Petr. 2. Subiecti estote omni humane creatura propter Deum. Igitur obligare se ad obediendum vni soli præposito, contra Scripturam est; idem enim est ac si quis ita voueret; Deus voueo tibi nolle me secundum Euangelium tuum omnibus subiici, sed tantum vni maiori.

RESPONDEO, Apostolum Paulum eo loco non velle omnes habeamus tanquam principes, quibus parere tenemur, sed ut omnes iudicemus nobis esse superiores, id est meliores, & sanctiores; commendat enim humilitatem, ut ipsa verba eius indicant: *Per humilitatem inuicem superiores obtemperantes.* Adde, quod si vellet Apostolus, ut omnibus obtemperemus, rem planè impossibilem veller; si enim omnes omnibus obedire debent, nulli erunt qui iubeant, & nulli qui obediant. Porro S. Petrus per omnem humanam creaturam intelligit omnem hominem potestate imperandi præditi. Sic enim explicat ipse se: *Sive, inquit, regis, tanquam præditi, sive ducibus tanquam ab eo missis.*

SECUNDA obiectio est eiusdem Lutheri in eodem loco. Præpositus monasterij liber est ab obedientia, quam volunt rat, sine alia dispensatione, igitur signum est, votum illud non obligare coram Deo. RESPONDEO, in eo, qui eligitur præpositus, remanere obligationem voti, licet per accessum cesset exercitium illius voti, quia deest materia: cuius signum est, quia si is qui nunc est præpositus priuaretur officio, iterum tenebatur ad obedientiam, etiamsi nouum aliquod votum non faciat. Vide S. Thomam in 2. 2. quæst. 88. artic. 11. & quæst. 186. art. 5.

TERTIA est Petri Martyris in commentario ad caput 7. prioris ad Corinth. Verat B. Paulus, ne Christiani seruos se faciant, cum ait: *Precio empti estis, nolite fieri serui hominum.* Non igitur licet votum obedientiæ facere. Quid enim hoc est aliud, quàm sponte sua se in seruitutem Abbatibus tradere?

At facilis responsio est; non enim B. Paulus prohibet seruitutem, quæ hominibus exhibetur, sed id prohibet, ne hominibus propter ipsos homines potissimum, sed propter Deum seruiatur, id quod exposuit clariùs ad Coloss. 3. vbi sic ait: *Serui obedite per omnia Dominis carnalibus, non ad oculum seruientes, quasi hominibus placentes, sed in simplicitate cordis timentes Dominum, quodcumque facitis, ex animo operamini sicut Domino, & non hominibus, scientes quod à Domino recipietis retributionem hereditatis, Domino Christo seruite.* Quocirca S. Paulinus etsi non ignorabat Apostolum dixisse: *No lite fieri serui hominum,* tamen se ipsum vendidit, ut si-

ut filium viduæ redimeret, quod S. Gregorius cum laude eius refert lib. 3. Dialogorum, cap. 1.

Sed, inquit Petrus Martyr, S. Paulinus ex caritate erga proximum seipsum vendidit, quod autem ex caritate fit, recte fit. Quasi verò perfecti Monachi ex cupiditate, & non ex caritate erga Deum, se Abbatibus, aliisque præpositis sponte subiiciant. Sed de obedientia hætenus.

CAPVT XXII.

Asseitur votum continentia ex illis verbis

Lucæ 1. Quomodo fiet istud? &c.

VENIO tandem ad votum CONTINENTIAE; quod primum Scripturæ testimoniis; deinde Conciliorum, & Ecclesiæ totius consensu; tertio Pontificum, & Imperatorum decretis ac legibus; quarto Patrum Græcorum, & Latinorum traditione; postremo naturali etiam ratione confirmare pro viribus nitar.

PRIMUM igitur testimonium sit illud Lucæ 1. *Quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco?* Quibus verbis virgo sanctissima significat impedimentum se habere, quò minus filium concipere, & parere posset: impedimentum autem illud non aliud esse potuit, quàm votum continentia iam emissum. Illa enim verba: *Virum non cognosco*, non significant iam actu non cognosco, sed nō licet mihi cognoscere, alioqui ineptissima interrogatio fuisset, cum posset statim responderi, et si nunc virum non cognoscis, tamen paulò post cognosces. Itaque sicut dicimus; In Quadragesima ego non vescor carnibus, id est, non licet mihi hoc tempore carnibus vesci: sic B. Virgo dixit: *Virum non cognosco*, id est, prohibeor virum cognoscere: cur autem prohiberetur, nulla ratio potest reddi, nisi votum; nam & virum habebat, & iuuenis erat; nec est credibile sterilem, aut impotentem fuisse, vel certè id ipsa nondum scire poterat cum ad virum nondum pervenisset. Nec denique prohibebatur virum cognoscere lege aliqua communi, ut notum est, igitur lege particulari, id est, voto.

Idem confirmatur ex Patribus. S. Gregorius Nysenus

T T t 4

in ora-